

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtlet in valja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Čemu še iščemo kandidata za V. kurijo?

(Dopis iz celjske okolice.)

Že več let pridem pogosto v Celje. V prejšnjih letih sem zapazil, da so razcapane deklice po ulicah postopale ter ljudi, zlasti duhovnike nadlegovale v »polamani« nemščini z beračenjem. Zdaj pa že dolgo ni tega, ampak najdem čisto nasprotno. Čedno oblečene, lepo se obnašajoče deklice te pozdravijo v mili slovenščini s krščanskim pozdravom. Od kod ta sprememba? Ili, dragi bralec, v šolo šolskih sester in tamkaj boš zdaj našel zbrane te otroke ter mnogo drugih, tudi iz najboljših stanov, okoli 400 jih je, ki dobivajo tamkaj najboljšo odgojo, da bodo postale pridne kristijane in vrle Slovenke.

Ta šola je sad truda nekdanjega celjskega kaplana, č. g. Jožeta Žičkarja. S praznimi rokami se je blagi gospod lotil težavnega podjetja ter postavil lepo šolsko poslopje, povzročil poklic šolskih sester za učiteljice in tako rešil toliko otročičev veri in narodu. Zlasti priprosti ljudje, rokodelci in delavci so dobili s tem zavodom neprecenljivo pomoč za svoje otroke. To je g. Žičkar izvršil pri največjem nasprotstvu, celo od strani, kjer bi imel še podpore pričakovati.

Nadalje je g. Žičkar ustanovil za to šolo podporno društvo, ker drugače bi se ne mogla vzdrževati ter je bil društvu tudi sam zmirom podpornik do skrajnega svojih gmotnih močij. — Zraven tega je ta gospod tudi mnogo pomogel, da se je celjska okolica narodno prebudila ter se postavila na lastne noge. Vse to je storil z drugim delom preobložen kot ubogi, vsestransko odvisni kaplan.

Ko je potem prišel v Vitanje za župnika, mu je bila zraven duhovnih dolžnostij prva skrb za nevedno in gmotno stiskano priprosto ljudstvo, da mu pomaga k boljšemu. Ustanovil je bralno društvo in začel v njem narod podučevati in buditi; ustanovil nadalje posojilnico, da reši zadolžene iz rok oderuških pijavic, ki so posojevale poprej denarje ter jemale za nje obresti po svoji volji. Kmet je namreč moral dajati svoj lepi les, oderuhi so ga pa dolžniku plačevali, kakor so ga sami hoteli. Gosp. Žičkar žrtvuje vsak teden en dan za brezplačno uradovanje v posojilnici. Odkar ta posojilnica obstoji, so si ljudje zares oddahnili od težkih verig.

Tudi v Vitanju g. Žičkar ni pozabil priprostih delavcev ter jim je napravil delavsko podporno društvo, kjer najdejo zaslombo, dober svet in poduk, v časih pa tudi veselo urico po svojem težavnem delu. Vse to je stalo čast. gospoda veliko truda in tudi stroškov. Tudi tukaj je vse nasprotnike junaško premagal.

Našel bi še lahko tukaj izbornih zaslug, ki si jih je pridobil za cerkev. Pa, ker nameravam le samo opisati, kaj je deloval za olajšavo težav priprostega ljud-

stva, omenim iz cerkvenega samo to, da je g. Žičkar ustanovil v Vitanju cerkveno stavbeno društvo, da tako faranom polajša povečanje farne cerkve, ki je neobhodno potrebno. Kjer koli more, išče krajcarja, da bi ljudi stavba preveč ne zadela. — Lansko leto je bilo za Vitanjčane žalostno, ker so jih hude uime zadele. Tudi v tem žiru je zadetim prvi pomočnik njihov župnik, ker za revne nabira pomoči v denarju in žitu in v čem koli kaj premore.

Ali to ni blagi mož, pravi prijatelj ljudstva? Za to so si ga pa tudi njegovi rojaki iz brežiškega okraja izvolili za poslanca v deželni zbor, kjer se je tudi že hitro v začetku za svoje volilce potegnil. Pristavim še nadalje, da je g. Žičkar mož, ki sebičnosti ne pozna, mož povsod priljuden in prijazen, mož neupogljive volje in neomadeževanega, jeklenega značaja. Kar za prav spozna, za to dela neumorno iz ljubezni do ljudstva. Moram reči, da tolike čiste ljubezni do ubogega slovenskega naroda nisem lahko našel, kakor je ima gosp. Žičkarjevo srce. Da pa tudi sam gospodarstvo razume, kaže njegovo veliko domače posestvo, ki je vse vzorno oskrbljeno, bodi si v vinogradu, na njivi, travniku ali sadonosniku. Porabljajo se povsod vse novejšie iznajdbe in izkušnje v zboljšanje gospodarstva, kar tudi drugim služi za poduk.

Končno še navedem, da je g. Žičkar učenjak ter je bil tudi že kot dijak vedno med odličnjaki; izboren je v peresu, kar je že mnogokrat pokazal, ko se je za slovenske pravice potegoval; posebno je pa tudi izvrsten govornik. To je bil g. Žičkar do zdaj in to je storil že do zdaj. Kaj se še da od njega pričakovati, ker je še v najboljših letih! Bog nam ga ohrani! — In mi za V. kurijo kandidata za državni zbor iščemo?!

Iz deželnega zbora.

Predsednik seji dne 19. febr. in oni dne 20. februvarija je bil g. dr. Serbec. V seji dne 19. febr. je poročal v imenu finančnega odseka g. J. Žičkar o prošnji društva »Kolonija« v Gradcu za podporo. To društvo oskrbljuje uboge šolske otroke z obuvalom in obleko. Med obdarovanimi so osobito tudi taki, ki nimajo v Gradcu domovinske pravice. Kakor prejšnja leta, se dovoli tudi za letos podpora v znesku 150 gld. — Isti poslanec poroča potem v imenu finančnega odseka o prošnjah 9 občin iz voitsberškega okraja za podporo zavoljo toče. Podpora se jim po sklepu deželnega zbora naj podeli iz onega zneska 10.000 gld., katerega je določil v ta namen deželni zbor. Zraven sprejme deželni zbor predlog imenovanega poslanca, naj visoka vlada izpusti iz vojaške službe sinove onih posestnikov, ki so po toči poškod-

vani. — Potem je poročal poslanec Forcher o prošnji graškega vseučilišča za podporo vseučiliščnikom. Na priporočilo rektorja dr. Weiss-a se je ta podpora od 300 gld. na 500 gld. zvišala. — Ptujskemu društvu: Muševce se dovoli podpora 250 gld. — Opatija sekovska prosi za podporo, da se tamošnja bazilika (cerkev) zamore dovršiti. Prošnja se izroči deželnemu odboru v preiskavo in da stavi predlog v bodoči seji deželnega zbora. — Prošnja podpornega društva na medicinski fakulteti dunajskega vseučilišča za podporo se ne ugotovi. — Ptujskemu muzikalnemu društvu za podporo v znesku 100 gld. se ugotovi; predlog gosp. Ornika, naj se mu da 200 gld., se odkloni. — Družba za preiskavo podzemeljskih votlin prosi podpore; prošnja se vsled poročila grofa Lamberga zavrne.

V seji dne 20. februarija je utemeljeval g. Ornik svoj predlog, naj se spodnja gimnazija na Ptuj spremeni v popolno osemrazredno gimnazijo. Ta predlog se izroči naučnemu odseku. — Na vrsto pride potem predlog finančnega odseka, naj se za Radeckijev most v Gradcu doplača še 11.700 gld. Dežela je dozda plačala že 44 tisoč gold. za ta most, ki bo vsega skupaj stal 167.200 gld. Ta predlog se je sprejel. Bomo videli, ali bodo nemški poslanci tudi glasovali, kadar bo šlo za enake stvari na Spodnjem Štajarskem. — Občini Žusem se dovoli, da sme občinske doklade po 120% skozi leta 1897, 1898 in 1899 pobirati. — Ob koncu seje vpraša g. dr. Jurtela, zakaj se še ni prebrala interpelacija, katero so že pred delj časom vložili poslanci J. Žičkar in tovariši v zadevi kmečkih domov. G. predsednik dr. Serbec obljubi, da se bo nekam založena interpelacija poiskala in prebrala.

V seji dne 23. februarija, o kateri bomo prihodnje poročali obširneje, je g. dr. Serbec očital vladi, da ne skrbi dobro za kmečke ljudi, ker pri sklepanju kupčijskih pogodb se ne ozira na blagor ljudstva; ob enem je ostro prijel južno železnico zavoljo previsokih cen, ki se morajo plačevati za prevažanje blaga.

Na delo zoper socijaliste!

S. Teharjev.

Zadnji četrtek so priredili v Štorah socijalni demokratje volilni shod. Prišlo je kakih 70 delavcev. Poslušali so z zanimanjem govor kandidata Ropasa. Res ni govoril v obče slabo. Pripovedoval je, kako se je dosedanji državni zbor premalo menil za nižje stanove, kako bi bilo davke preurediti, kako (kakor on napačno misli) nobena druga stranka ne more pomagati delavcem, nego socijalno-demokratska stranka. A zgodila se mu je nesreča, da je sicer trdil, da imamo Slovenci pravico zahtevati svoje narodne pravice, katere nam kratijo, a vendar je zatrjeval, da se nam za narodnost ni brigati! Saj ravno zato imamo narodne boje, ker se potegujemo za svoje pravice, katerih nam nečejo dati; in ta boj ostane — ni mogoče drugače biti, čeprav se socijalna demokracija na glavo postavi — ta narodni boj, dokler nam ne dadó teh pravic.

Potem je razkladal celjski sodrug Ros po nemški program socijalne demokracije. A omenjal je z večine samo take njih zahteve, katere zagovarjamo tudi mi. Kar hočejo socijalisti zoper vero in zoper razum, n. pr. da naj bi se odpravil sv. zakon, da naj ne bi imel nikdo nič svojega, ampak da naj bi imeli vsi vse skupno — o teh in podobnih rečeh je molčal, nekaj menda zato, ker je vedel, da se njegovi poslušalci ne bi strinjali s tem, nekaj pa menda zato, ker je bil g. kaplan navzoč. Odgovarjal je potem obema g. kaplan Kržišnik v nad

pol ure trajajočem govoru, zavrnil nekatere njih trditve in razvijal krščansko-socijalni program, s katerim so bili poslušalci vidno zadovoljni. O da bi se bilo to že prejšnje čase godilo, tukaj in drugod! Koliko na boljšem bi bili! Skrbimo, da zamujeno popravimo, dokler ni prepozno! Krščansko-socijalne zahteve so dovolj obsežne, da, prav in razločno razložene, zadovolje vsakega pametnega delavca. Zato tudi g. kaplanu ni nikdo v ničemer nič odgovarjal. A razširjati in razkladati jih treba, kjerkoli in kadarkoli je prilika. Neizmerno imenitno je to, če nečemo, da bodo delavci časno in večno zgubljeni.

V soboto smo imeli volitve. V 4. kuriji je zmagala katoliško-narodna stranka. A v 5. kuriji? Kdor bi površno sodil, rekel bi: zmagali so socijalni demokrati, združeni z Nemci. Volilni mož je namreč med drugimi tudi znani »dolgi Martin«, ki je od same jeze, da ga niso narodnjaki postavili za župana, zašel tako daleč, da se je šel ponujati, on, veliki posestnik, šel sam ponujati socijalno-demokratskim voditeljem, ki so se ga res usmili in ga ukazali voliti. A če človek stvari do dna pogleda, uvidi, da so zmagali prav za prav delavci. Zamislili so se v zmoto: mož našega stanu nam bode najbolj pomagal. Pravih socijalnih demokratov je pa tukaj komaj jedna uboga peščica ali pa še ne. Milo se mi je storilo, ko sem gledal, kako so poštene katoliški delavci (poleg nekaterih zagrizenih nemčurjev) volili za socijalista Ropasa. Ko bi prav vedeli, kaj hočemo krščanski socijalisti in kake brezumne in brezverske namene imajo socijalni demokratje — volili bi bili malo da ne vsi krščansko-socijalno. Toda, roko na srce: kdo je kriv, da ne vedo, kje so pravi prijatelji delavcev? Kdo je kriv, da nezaupljivo gledajo, da ne morejo prvi čas še prav verjeti, da kdo resno in odkritosrčno govori, če jim kaže, da jih res ljubi in jim vse dobro želi in hoče — da mu prav ne zaupajo, če prav so mu bolj pri srcu, kakor vsem judovskim socijalistom skupaj? Na resno delo torej koj, vsi, povsod!

Bili so ubogi delavci čudno veseli svoje zmage. »Sedaj bode pa že Ropas izvoljen v državni zbor, mislili so, in napoči nam srečna zlata doba!« Privoščil sem jim njih veselje; saj ne morejo biti mnogokrat prav od srca veseli. Toda milo se mi je zdelo, ko sem se spomnil, kako se motijo. Ropas, vključ teharške zmage, gotovo ne bode izvoljen. In če bi prav bil, in če bi bilo tisoč Ropasov izvoljenih, ali bi bilo ubogim delavcem pomagano? Če bodo od socijalistov pričakovali zase boljših časov, čakali jih bodo gotovo prav do sodnjega dne. Ali so socijalni demokratje drugod, kjer imajo moč v rokah, ali so kaj storili za delavce? Nič. Ali bi pri nas več storili? Kdor jih prav pozna, ve dobro, da ne.

Upamo, da se bodo tudi pri nas v kratkem vremena zjasnila, v korist in srečo ubogim delavcem. — A ostre graje vredno je to, da so se kmetje tako slabo udeležili volitev, čeprav se je storilo, kar se je moglo. Potem bodo pa zabavljali na slabe postave in slabe poslance. Kmetje, ali niste sami krivi? Nekateri so celo glasovali za socijalnega demokrata. Ubogi zasleplenci! Če hoste kje pamet srečali, le dobro jo pogledajte in držite jo krepko, da Vam ne uide spet tako!

Cerkvene zadeve.

Cerkev Sv. Lenarta v Slov. goricah.

Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše,
In kraj, kjer prebiva veličanstvo tvoje.
Ps. 25, 8.

V prelepih Slovenskih goricah je lični trg Sv. Lenarta, kateri se je v zadnjem času zdatno olepšal z

